

1 OKT 2014

NORSK KVINNESAKSFORENING

Justis og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

E-post: jannicke.saether@jd.dep.no

Oslo, 30. september 2014

Endringer i utlendingsloven og endringer i utlendingsforskriften

Norsk Kvinnesaksforening (NKF) viser til departementets to høringsbrev av 26. juni 2014, hhv. Ref. 14/3812 og 14/3814. Da foreningen i det vesentlige har samme merknad til de to hovedforslagene i de to brevene tillater vi oss å sende våre synspunkter samlet.

I høringsbrevet vedrørende endringer i utlendingsloven foreslår departementet å innføre en 24-årsgrense for familieetablering. I høringsbrevet vedrørende endringer i utlendingsforskriften foreslår departementet å heve underholdskravet for familieetablerings familiegjenforeningssaker og en skjønnsmessig utformet hjemmel for å gjøre unntak i særlige tilfeller. Begge forslagene er begrunnet med at de vil bidra til å forhindre/bekjempe tvangsekteskap. Dette er angitt som den eneste begrunnelsen for forslaget til endringen i utlendingsloven, mens det er angitt som et subsidiært formål med endringene i utlendingsforskriften. Det prinsipale formålet med endringen her er å sørge for at partene kan forsørge seg selv.

NKF er enig i at tvangsekteskap må bekjempes, men vi er uenig i at de foreslåtte endringene er egnede virkemidler for å oppnå dette. Etter vårt syn er det helt andre virkemidler som kreves for å hindre at foreldre eller andre slektninger utsetter ungdommer bosatt her i Norge for straffbar tvang for å få dem til å inngå et ekteskap. Som departementet selv peker på i høringsnotatet vedrørende 24-årsgrensen for inngåelse av ekteskap, kan grensen mellom arrangerte ekteskap og tvangsekteskap være hårfin. Til tross for det sosiale presset som kan foreligge i tilfeller av arrangerte ekteskap, kan vi ikke se at det forsvarer en forhøyet grense for familieetablering. I denne forbindelse vil vi peke på de opplysningene som departementet har tatt inn i sitt høringsbrev 14/3812 fra SSB-rapporten om familieinnvandring og ekteskapsmønster, se høringsbrevets punkt 5.1. Rapporten viser at det siden 2000 er blitt færre etableringer med personer i aldersgruppen 18-23 år til tross for at det er mange flere ugifte norskfødte med innvandrerforeldre i denne aldersgruppen nå enn før. Samtidig har barn av innvandrerforeldre i økende grad søkt seg til høyere studier. Studiene viser at høyere utdanning fører til senere familieetablering enn tidligere. Dette er etter det SSBs rapport også tilfellet for barn av innvandrerforeldre fra Pakistan.

Selv om tiltakene som er foreslått i de to høringsnotatene, vil kunne ha effekt i enkelttilfeller, mener NKF at endringene kan føre til at ungdommer blir sendt ut av landet for å gifte seg – under tvang – i et annet land, eller blir tvunget til å avslutte høyere utdanning for å skaffe seg en høy nok inntekt til å fylle underholdskravet som referanseperson for en ektefelle.

Etter kvinnesaksforeningens syn er økt integrering i det norske samfunnet, herunder obligatorisk norskundervisning og holdningsskapende arbeid både blant foreldregenerasjonen og ungdommer viktigere for å bekjempe tvangsekteskap – og kanskje også en del arrangerte ekteskap.

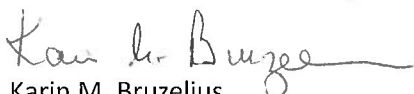
Etter NKF's syn vil lovforslaget skape et skille mellom personer bosatt i Norge. De som vil ha frihet til å etablere seg med familie før fylte 24 år og de som bare vil ha mulighet til å gjøre dette etter at de er fylt 24 år – og først når de i tillegg fyller andre krav som f.eks. underholdskravet. Dette vil etter vårt syn være diskriminerende. Det vil samtidig begrense enkelte i Norge hjemmehørende personers frihet og rett til å velge hvem de ønsker å stifte familie med eller tvinge dem til å forlate Norge for et antall år. Dette kan på sin side føre til at det blir vanskeligere for dem å fylle underholdskravet.

NKF peker på at kravene som nå foreslås innført i lov og forskrift, samtidig skaper vansker for ugifte norskfødte med «norske» foreldre. Dersom det ved praktiseringen av lovreglene gjøres forskjell mellom de to gruppene, vil bestemmelsenes diskriminerende natur komme enda sterkere frem.

I høringsbrevet vedrørende forskriftsendringen peker departementet i punkt 5 på at underholdskravet har ulik virkning for kvinner og menn og i punkt 5.2 drøftes hvorfor det er slik forskjell. Som departementet skriver er det en større gruppe unge kvinnelige referansepersoner uten tilknytning til arbeidslivet som ikke fyller underholdskravet. Det kan her dreie seg om kvinner som er gift – utenfor Norge – og som har barn.

Rent avslutningsvis peker vi på at unntaksregler generelt åpner for økt byråkrati – dvs. flere saker, flere klager og større usikkerhet. Bestemmelser som åpner for skjønn vil medføre en krevende saksbehandling dersom man skal opprettholde det forvaltningsrettslige idealet om at like tilfeller skal behandles likt.. Slik vi ser det, må dessuten forslag om regler som kompliserer saksbehandlingen anses å være i strid med Regjeringsplattformens ønske om regelforenkling.

For Norsk Kvinnesaksforening

Karin M. Bruzelius
nestleder